

Előfizetési ár: egész évre 20 frt., félévre 10 frt. negyedévre 5 frt.

AUTONOMIA

Előfizetési pénzek s a lap kezelését illető minden tárgyak a szerkesztőséghez (Lakatos utca 1 sz. a. 1 emeleten) intézendők

Előfizetési felhívás az AUTONOMIA

1869. évi július—szept, október—decemberi folyamára.

Nem szükség hosszabb fejtegetésekkel fordulunk t. előfizetőinkhez, illetőleg a haza szabadelvű katolikussaihoz lapunk további pártolása érdekében.

Az irány, az elvek, melyek az Európaszerte terjedő nemesen szabadelvű kath. értelmiség irányzatát és elveit képviselik, ma közelebb állanak a valóság pontjához e hazában, a közvéleményben mindinkább nyilvánkozó rokonszenvedés és esztendőz által.

A kath. autonomia, ma a magyar társadalom, legnagyobb és legfontosabb kérdése, s ennek korszerű, a józan haladás és szabadság érdekeit kielégítő megoldása, minden lelkes hazafinak munkás részvételét követeli.

Lapunk szabadelvű és mégis híven katolikus iránya e célra tör, nehézségektől, félreértésektől vissza nem rettenő határozottsággal előbbi állandó működéséhez következetesen.

Győzelmünk annál biztosabb, minthogy szerény törekvésünk a közérzet nyilatkozatainak híjoltalmása, s alapját a közvélemény egységében bírja.

Programunk a: marad, a mely volt. S midőn a küszöbön álló autonómikus fejlődés és alakulás hű támaszát és közlönyét igérjük, fölöslegesnek tartjuk a további ajánlgatást.

Lapunk ára: jul.—szept. bezárólag 5 frt. jul.—decz. 10

Szegényebb soros kaplásoknak és plebánoknak az eddigi kedvezményt ezután is érvényben tartjuk.

Pest, jun. 14. 1869.

A szerkesztőség.

Felhívás.

Tekintve, hogy a katolikus egyházi autonomia eszméjével szoros kapcsolatban álló kérdések iránt a közvélemény hazánkban kellőleg tájékozva s felvilágosítva nincs.

Tekintve más részről, hogy az ország erkölcsi s szellemi emelkedésére nézve épen úgy mint kulturai magas érdekeinknél fogva ezen nagy kérdésnek helyes megoldása mindenek fölött kívánatos, és a helyes megoldást csak a közvélemény határozott irányban megállapodásától lehet reményelni.

Szükségessének látjuk a katolikus egyházi autonómiával összefüggésben levő kérdések tisztázásának előmozdítása s a közvélemény helyes irányban fejlesztése végett a sajátban egy oly organumról gondoskodni, a mely kiválólag e tárgyra foglalkozván, a nagy feladatnak megfelelően igyekezzék.

E tárgyban tehát eszmecsere s értekezés végett folyó június hó 20-dik napjának (vasárnap) délelőtti 10 órájára, a megyeház termében bizalommal meghívjuk a fővárosban levő minden katolikus hitsorosainkat, a kiknek nézetei imént jelzett nézeteinkkel találkoznak.

Kelt Pesten 1869. jun. 16.

Királyi Pál, Szilágyi Virgil, Horváth Döme, Huszár Imre, Hoffmann Pál, Szalay Sándor, Prileczky Taddé, gr. Eszterházy Pál, Zlinszky György, Érkövy Adolf, orsz. képviselők. Bogisich Lajos főbíró. Kada Mihály alpolgármester. Apáthi István, Toperczer János, ügyvédek.

„Ismét a kath. autonómiáról.”

—6— jun. 13.

A „M. Állam” a főnebbi felirattal f. é. június 11-iki számában egy cikksorozatokat kezd, melyre vonatkozólag szabadjon az „Autonómiának” a következő sorokat, nem csafolatul vagy kiigazításul, — annál kevésbé aggodásból hozni.

Az első cikk, mely a „ne ringassuk magunkat illúziókban” gondolat „színezetét teljesen magán viseli, végre is oda megy ki, hogy „valóban, már csak azért is méltán aggodalmaink lehetnek az autonómiára nézve, mert az állam és egyház elválasztásán alapszik.”

Mielőtt a „M. Á.” e tételét ekként formáláná, a modern államok elméletét az egyház s állam közt való viszonyt illetőleg érintve, S e-

condo Franco művéből idéz, mely helye a „Népszerű feleleteknek,” az egyház befolyását az egyes emberre fejtegetvén, azzal végződik, hogy „mindaddig, míg állam és egyház együtt nem működnek, az egyén békét nem remélhet.”

Nem tudjuk, mit hoz majd a cikksorozat s azért említendőnek véljük, hogy mi az első cikk olvasása után a többit még nem ismerve, írjuk sorainkat, de meg kell egyszersmind jegyeznünk, hogy ez első cikk figyelmes olvasót egyáltalában kielégíteni nem képes. Mi midőn eszméinket közöljük, csak a cikk czime által ösztönöztetünk, alkalmat szolgáltatván különben az író a gyanúsított „Autonómiának” s embereinek tisztán kathoikus érzületét újól nyilváníthatni s az olvasót (persze ha elfogulatlan) arról e tekintetben meggyőzni.

A cikk azon helyét illetőleg, hogy mit fog az autonomia szólni, maga az „Aut.” vallá: „a protestansoknál a világi elem befolyása az egyházi ügyekre nézve, ha a hitet nem élénkíti is, ha a vallásos érzület felköltésére s fokozására nem hat is — általában a protestans ügy menetére nem káros befolyása” (maj. 2), mely passusa a „Aut.” igazolja a lapnak azon hitét, miszerint e tekintetben az isteni malaszt munkásságától várja a legszebb s legjobb eredményt csak úgy mint a „M. Állam.”

De hisz nem is ily értelemben veszi az „autonomia” szót a cikk írója, ő az egyház s állam közt való teljes elválasztást érti, „mert — ugymond — az autonomia kiindulási pontja, nem más, mint azon álláspont, melyre az állam helyezte magát, melyen privilegiált államvallásról többé hallani sem akar.”

Ha vannak aggodalmi e miatt az „Államnak,” legyen meggyőződve, hű fiait levén az egyháznak, hogy nem kevésbé ejt gondolkodóba bennünket is ez állapot.

Mert míg hiszszük, hogy az állam van az alattvalók miatt s így mindazt kötelme teljesíteni s célba venni, mi alattvalóinak ideiglenes s örökéltartó javait érdekli; míg nevésségesnek tartjuk ama lelkiismeretszabadságot, melyet mai nap az isteni törvényeket, a hitet illetőleg hangoztat a minden vallást egyaránt megtűrő állam akkor, midőn saját törvényei meg- és meg nem tartását illetőleg a lelkiismeret szabadságot szorongókkal semmissé meg: egy határozottan állítjuk, miszerint az állammal azon vallást kötelme államivá emelni, mely az ember érzi s szellemi igényeinek egyaránt megfelelő, — a lét körében nyugalmát, a sirontul üdvét szerzi meg.

Melyik e vallás, illetőleg hit s ennek egyháza? ma már annyira tudja a világ, hogy a midőn argumentumokkal küzdött harcaiban a hitetlenséget számadok az bukni látta ellenében, anyagi erőt használt megrontására.

Nem ohajthatunk tehát mi sem egyebet, mint hogy az állam az egyházzal egyesüljön; de midőn maga az állam lők el magától, bármily illusorius az az autonomia, hivatásánál fogva, az egyház azt kénytelen megragadni s vész vihar közt küzde, az emberiség üdvére munkálni.

Az elmélet, mely államvallást nem ismer s így az egyháznak autonómiát enged, bizonyára sem a társadalom, sem az egyház előnyére nincs; sokkal könnyebben éri bármely társulat is célját, ha karöltve működhetik az állammal. Eszközökről kell gondoskodnunk, hogy a gondolat, mely tulcsapott medrén, visszavezetessék előbbi korlátai közé, s akkor bizonyára — ha számtalan egyed békét élvez — maga az állam ily békét élvező egyedek által kormányoztatva, nem fog külön állani az egyháztól, s a zajlott társadalom a béke édes karjain boldogságnak fog örvendeni.

Ámde van-e ehhez eszköz?

Az „Autonomia” s emberei ép magát az autonómiát tekintik az eszköznek, mely a kathoikus szellemnek ébresztője fog lenni azért ohajtják a szó nemes értelmében a „szabad egyházat a szabad államban.”

Méltóztatassanak kissé gondolkodni.

Egy oly társulat, mely céljai elérésében az állam által nem gátolttatik, üdvös működésének gyümölcsözését szükségképp várhatja, arra bizton számíthat.

E tételünket a „M. Állam” tárczájában közlött amaz adatok bizonyítják, melyek a szabad státusok kath. egyházi állapotait kimutatván, alig hat évtized alatt oly gyümölcsözést mutatják fel az autonóm kath. egyház tevékenységének, melyet benső lelki öröm nélkül lehetetlen végig gondolni.

Mások ott a viszonyok, igenis tudjuk; e viszonyok nálunk is ohajthatók, hogy bekövetkezzenek, különben mi sem csatulunk nagy reményeket az autonómiához; az állapotok jelenlegi miséjét megtartva, csakugyan illusorius az autonomia.

De mi ettől megszabadulni nem akarunk, mert nem ignorálhatunk oly dolgokat, melyeket mások ignorálnak s a dolgok alapján nyert befolyást a katolicizmus javára — legalább eddigéig — egy hajszálnyira sem érvényesíték, dacára azon nagy szolgálatnak, melyeket az csak az újabb szervezkedési időben is tett. De lát ilyen a világ a kath. egyház iránt; jóságát kihasználja s viszonzásul — mert javát nem akarja — romlására törekszik.

Mindazon törekvéseknek tehát, melyek a kath. egyház romlását célozzák; gátot kell vetnünk; mi másban kerestük pedig azt, mint a szabadságban? Azért, mivel egyáltalában nem az egyház szakadt el az államtól, ismételve és ismételve a u t o n o m i á t n e k ü n k !

Az autonómiának bizonyosan lesznek feltjai, azon küzdelmek, melyeket kiállania kell egyházunknak jobbról is balról is, legkivált pedig a mindenható állam részéről; lesznek feltjai azon eszmék, melyeket rajta az állam fog ejteni: de a küzdelemben csak edződött mindig az egyház s törvény által elismert függetlensége s tényleg bírádó önállása sokkal biztosabb talaj, mint azon más, melyen akkor állana, ha a vallásegénylőséget valló állam akaratjára bizva magát, nolle velle az állammal maradna; mert hisz köztudomású dolog, hogy míg a vallásegénylőség alapján függetlenül működik saját körében minden más felekezett, addig a katolikus egyház ügyeinek rendezésébe minden laikus belesköttyan.

Ezen abnormis, az igazságot lábbal tapodó állapotot ismét csak az — a u t o n o m i a segít.

Autonómiát s csak mindig — autonómiát!

Autonómikus mozgalmak.

A nyitrai egyházmegye részéről a kath. autonómiai előkészítő gyűlésre szavazattöbbséggel megválasztottak: Kubicza Pál trencsénmegyei főispán, gr. Csáky László nyitrai megyei főispán, Rudnay István országgyűlési képviselő, Vitorisz János trencsénmegyei első alispán. Pótagokul: gr. König-egg Gusztáv, Kvassay László országgyűlési képviselő. Egyházi képviselőül pedig: Krajcsik János nyitrai nagyrépost, országgyűlési képviselő.

A szombathelyi egyházmegyében a kath. autonómiai előkészítő gyűlésre megválasztottak: világi rendes képviselőül: Horváth Boldizsár, gr. Erdödy Sándor, Bezeredy László, Ernusz Kelemen. Pótagokul: gr. Cziráky János, gr. Szapáry Géza. Egyházi képviselőül Stegmüller Károly nagyrépost, országgyűlési képviselő.

A rozsnói egyházmegye részéről a kath. autonómiai előkészítő gyűlésre szavazattöbbséggel megválasztottak: világi rendes képviselőül: gr. Serényi László, Löherer Tam, Károlyi László, Pótagokul: gr. Forgách Antal, Gedeon Lajos. Egyházi képviselőül Hoffmann Vendel kanonok.

Egri megye, Heves jun. 15.

Az aut. választások az egész megyében úgy ahogy megejtetvén, f. b. 12 én il elő kinevezett bizottság által a nmlga éresek önöklete alatt a beérkezett szavazatok összeszámítottak.

A bizottság elé a megye mintegy 410 szavazatképes áldozára részéről 362 szavazat került.

Ezekből nyert: Babics János verpeléti pleb. 143, Stummer Ipolyi Arnold kanonok 114, Grell Gerő alsó tárkányi pleb. 53, Lévy Sándor püspök, nagyrépost 13, Györgyényi Ignác s abolesi főisp 11 szavazatot, a többi szavazatok szétforgácsolva ez utóbbinál is kisebb részekben hulltak szét.

Az igazság és helyes tájékozódhatás érdekében meg kell azonban itt jegyezni, hogy Lévy Sándor püspök és prépost ur nevét a jelöltségre emlegettetni hallván — a bizalmat megköszönte, és már május 21-én mindennemű jelöltségből határozottan visszalepett — és ezt azon okon, mert ildomos e méltánosnak találta, hogy az oly nagy számú lelkeskedő külső papság, kire meg egyrészt ugy ezen rendezkedés, mint általában az egészre mélyebben hatni akaró minden egyházi ügy végkiviteléi terve hárul, kinek másrészt az egyház jóvoltá s külső viszonyai emelkedése körül is élő és kifejtett buzgalomban kételkedni legalább is gyanúsítat volna, — hogy ezen külső papság magát egy kebelből választotttal képviseltesse, — és netáni ezen szándékára hasonnemű fellépés által semminemű nyomás ne gyakoroltassék.

Ennek kijelentésével tartoztunk ugy ama 13 szavazat története, mint a püspök ur lovagias érzetének.

A másik megjegyzés a Babics Jánosra adott szavazatoknak jegyzőkönyvileg felvett és tényleg beadott számát illeti.

Nem akarok itt arra reflectálni, a máj. 20. egri, természeténél fogva csak is a választások modalitásában közmegegyezést célozható conferentia után hogyan történhetett, hogy az egyháziak nem egy alakulat adák be szavazataikat, tényleg csak annyit hallok és mit szükségesnek látok itt jelezni, hogy a szendrői és tisztántúli esperesi kerületek szavazatai a bizottság által, azon okon, mert teljesen nyíltan egy lapra valának jegyezve, — e l n e m f o g a d t a t t a k .

Egyébiránt Babics Jánosra szavaztak, — számszerint — 18-an. És ezekhez képest a pesti országos autonómiai előkészítő gyűlésre az egri megyéből papi képviselőül B a b i c s J á n o s, 1848-ban Horváth Mihály mellett miniszteri titkár, 1861-ben országos képviselő, a jelenleg verpeléti plebános választott meg.

Örömmel constatáljuk e hirt és pedig több okért. Je alatt oly jó és szép hírből álló egri megye papságának az újabb beható mozgalmak és alakításokra törekvésesurulásokkal szemben méltán föltűnő hallgatósága megdöbbenté a komolyabban reflectáló lelkét, hogy talán az idők nagy szelleméb: nem tudja magát betálatni, vagy a mi még szomorubb lenne ennél, a köz s még az egyházi ügyek iránt is nem bír érdeklődéssel — mert a közöny általán hideg, mint a halál, de itt ijesztő is lenne, mint a kísértet.

Am ma a tettek beszélnek és e sötét sejtelmeket fényes valóval verik el.

Oly szük hatás és térkör dacára — milyennel egy egyszerű plebános a dolgok rende szerint bírhat — az egri egyházmegye papsága mégis megtalálta em berét.

Nem akarunk mi itt levonni Ipolyi kanonok akademiánk s más számos, csaknem számtalan tudományos társulat tagjának sem magas szelleme, sem mely tudományból, sőt édes, büszke örömmel fogjuk szemlélni annak kiömlő ragyogását, mely e megyére is fényt derít, de egy véltjük, nem lehet meglepetve az által, ha itt mégis személyileg idegentül, — talán csak kevesektől ismertetve s a körülmenyekhez képest ő is csak keveseket ismerve, míg egyrészt általános ragaszkodás központját alig teheti, másfelől, mint észrevenni akarják, mégis tñlyomó igazgatási befolyása — kancsal szemekkel nézetik . . .

Szóval a másik ok a miért Babics megválasztásának örvendünk, mert benne egy mesterkéletlen, szabad meggyőződés bizalmát látván pontosul ezer okunk van a hitre, hogy már ez okon is kegyelmes főpástorunk kedves megnyugvást fog találni e választásban; — annál is inkább, mert míg választottnak az egyház iránti loyaltitása, a püspöki kar iránti tisztelete általán ösmeretes — nincs kétség benne, hogy az egri megye papsága között, az egy Danielikot kivéve — legtöbb publicisztikai készilttséggel bír, mit szinte nem szokott véka alá rejtteni, hanem annak egy a megye termében, mint pl. a máj. 20. conferentia alkalmával s általán helyén s idején . . . nyomós hasznát veszi.

A többit látni fogjuk itt is . . . ott is . . . s a szerint nyilvánítjuk nézeteinket, mert se magasztalni, se gyalázni nem feladatunk — mint a dolgok független szemleljője — csak bírálni és ítélni szoktunk.

Világi képviselőül megválasztottak: Vécsey József báró, Szapáry Gyula gróf, Bodnár István, Kovách László, Király Alajos, Répászky Alajos. Pótképviselekül: Almásy György gróf, Orczy Gyula, Melzer Gyula.

A szavazatok összeszámítása collectív volt — s így minden község csak egy szavazatot képvisel. A legtöbb: 128 szó. Másnemű összeszámítást lehetlenné tett a beklüdtött jegyzőkönyvek hiányos volta és különfélésege.

Ezzalal egyébiránt nagy sérelem azokon nem esett, kik különben e mód által teljesen jogtalanul majorizáltak, a mennyiben a legnépesebb városok vagy épen nem, vagy csak föltűte kis részben vettek részt a választásban.

Pl. Egerben 250-nen Jász-Árokszálláson, 10,000 lakos után 32-en szavaztak. Gyöngyösön 80, Jászberényben és sok községben senki.

Ennyit akartam ezuttal az „Autonomia” t. olvasóinak tudomására hozni. X. X.

A kassai egyházmegye, a zempléni fő s a bodrogközi alesperesi kerületben, folyó évi június hó első napjaiban plebánianként történt választások eredménye e következő:

Table with columns for Pénz and Ár, listing various items and their prices.

Vertical text on the left margin, possibly a list of names or a small advertisement.

Vertical text on the left margin, possibly a list of names or a small advertisement.

1. Bolyban. Gr. Majláth Antal, b. Sennyei Pál, Gögh Antal, Melcer István, Bujanovics Sándor és Fuhrmann Andor.
2. Bottyanban. Gr. Majláth Ant., b. Sennyei Pál, gr. András Gyula, Melcer Istv., Göcze Bert. Szerdahelyi István.
3. Király-Helmecen. Gr. Majláth Ant., b. Sennyei Pál, Melcer István, Somsey Alb., Bujanovics Sándor, Liszi Ede.
4. Kövesden. Gr. Majláth Ant., b. Sennyei Pál, Szűgyény Imre, Melcer István, Bujanovics Sándor Fuhrmann Andor.
5. Leleszen. Gr. Majláth Ant., b. Sennyei Pál, Melcer Istv., Bujanovics Sánd., b. Barkóczy Mihály és Fuhrmann Andor.
6. Radban. Gr. Majláth Antal, b. Sennyei Pál, Liszi Ede, Melcer István, Bujanovics Sándor, Fuhrmann Andor.
7. Nagytárkányban. Gr. Majláth Antal, b. Sennyei Pál, Melcer István, Bujanovics Sándor, b. Barkóczy Mihály, Fuhrmann Andor.

Szepesmegye, jun. 14.

Főtisztelendő szerkesztő ur!
Sietek a Szepes megye lubli kerületében folyó hó 4-43 napjában az autonómiát előkészítő vegyes kath. gyűlésre küldendő képviselők véghez ment választásának eredményét a t. közönséggel tudatni.
Következé XVI. szepesi városokban Ó-Lubló, Gneza és Podolin; továbbá falukban: Kolasco, Új-Lubló, Kis-Lomnicz, Topercz, Alsó- és Felső Ruzbach, Laczko és Forbasz, egyhangulag megválasztottak: Korponay Ágoston Szepesmegye első alispánja, Raisz Sándor Lubló-kerület országgyűlési képviselője. Madocsányi Pál Liptómege országgyűlési képviselője.
Szerecsányi D. Árvamegye főispánja.
Póttagokul pedig megválasztottak: Kajneh József Liptómege jegyzője. Zahornaczky Bálint, Szepesmegye országgyűlési képviselője.
Thótt Leonard Árvamegye alispánja.
Az utóbbiak közt a szavazatok szétosztottak.
A választás mindamellett nem minden kellemetlenség nélkül történt; így M. helység nem választott! H. helység lakói pedig fölzeggattván, miszerint a papság a tizedet, az uraság pedig a robotot újra életbe léptetni akarják, a jegyzőkönyvtől az aláírásokat egyszerűen megtagadták.

Főtisztelendő szerk. ur!

A nagyváradi l. sz. püspöki megyéhez tartozó középszolnoki esperesi kerület 4 plébániái hitközségében, u. m. Tasnád, Tasnád-Szántó, Ér-Mindszent, és Király-Daróc a kath. congressusra e megyéből küldendő 3 világi képviselő választását illetően, így határozott.

L. á z á r János, krasznamegyei l. sz. alispán mind a 4 helyen szavazattöbbséggel megválasztott, összesen kapott 174 szavazatot. — Bíró Dóry József, biharmegyei közbirtokos megválasztott 2 hitközségben (T. Szántó — Király-Daróc), kapott 101 szav. (azonkívül máshol még 6 szav.). H e l e y János megválasztott 2 hitközségben (T. Szántó, Király-Daróc) kapott 92 szav. azonkívül másutt még 8 szavazatot.
Bé r o c k e i m László megválasztott 1 hitközségben (Ér-mindszent) kapott 9 szavazatot, azonkívül a többi plébániában 55 szavazatot. — Gyö r f f y Gyula országgyűlési képviselő N. Váradról, megválasztott 1 hitközségben (Tasnád) kapott ott 59 szavazatot, ezenfelül más helyeken 11 szav. — B a l á s y József köz. szolnoki birtokos, megválasztott 1 hitközségben (Tasnád) kapott 46 szavazatot. [Ezekon kívül több keve-

sebb szavazatot kaptak még; G h i e z y Kálmán, D e á k Ferencz — gr. H a l l e r Sándor, — H o v á n y i Lajos (T. Szántó) és H o r v á t h Mihály p. spök. — Egyházi képviselőül valószínűleg fötiszt. V i n k l e r József prépost és kanonok ur kap leg több szavazatot.*

Ungvári, június 14-én.

Főtisztelendő szerkesztő ur! A munkácsi keleti szertartású katolikus egyházmegyében az autonómia gyűlésre követekül meg vannak végképpen választva, és tegnap a püspöki vikarius fötiszt. Csopay Antal kanonok ónsza elnökelete alatt tartott comissio által kibirtelve a következők:

1. Egyházi követ: Főtisztelendő Pászthelyi János huszti lelkész, maromarosai főesperes, jelenleg országgyűlési képviselő.
  - Világiak:
  2. Náságos Nehrebeczky Sándor miniszterialis tanácsos, országgyűlési követ.
  3. Hrabár Manó ügyvéd, országgyűlési követ.
  4. Pászthelyi Ján. beregbi főszolgabíró országgyűlési követ.
  5. Farkas István hajdu-dorogi birtokos.
  6. Chira Elek Buda fővárosi ügyvéd.
  7. Danilovics Elek ügyvéd pestvárosi aljegyző, e két utolsó póttag.
- Ezekről értesítvén fötisztelendőségedet rokoni indulatok között maradtam.

M o d o r városában m. hó 31 törtévény meg az aut. választás, 375 választó közül 305 jelenvén, szavazattöbbséggel következők választva: Deák Ferencz 220, Saulló Győző 219, Pálfi István gr. 217, Zichy József gr. 216, Prikkel László 202, Ocskovszky Agoston 165, Cziráky János 157, Eötvös József miniszter 142.

Az érdi kerületben megtartott aut. választások így ütöttek ki: Érd, Tétény, Orás, Batta, Promontor közlekedéssel megválasztá: Zichy Jenő gr., Horváth László, Horváth Dömét és Szűgyény László főispánt. Póttagokul: Kolosváry Miklóst, Végh Istvánt.

A szombathelyi egyh. megyéhez tartozó J á n o s h á z a az előkészítő autonómikus vegyes gyűlésre következőket választá:

1. Gr. Erdődy Ferencz.
  2. Gr. Erdődy Sándor.
  3. Dr. Köves György jogtudor, pesti ügyvéd — hazaföldink.
  4. Bezeredy László képviselő.
- Póttagokul: Gr. Szapary zalamegyei főispán és Széll József főispáni helynök Várban.

„Egy kis helyre igazítás.”

Pest, jun. 17.

Az „Autonómiának” 135. számában: „A k a t h. képviselők a z a u t o n o m i a t u g y e b e n tartott értekezletet a „1848” című rovat alatt nevet következő nyilatkozattal hozta tik kapcsolathoz.
„Simay Gergely: élénk ellenmondások között védi a választási szabályzatot.”

Nem tehetem, hogy ezen, akarom binni, egyszerű tévedésből reám fogott, a valósággal [merőben ellenkező nyilatkozattal hallgatással mellőztem, s magamtól határozottan el ne utasítsam. — Én az érdekelteket eltereltem a vitaközös csak is azon ágára nyilváníttam nézeteimet, — miszerint borozag primás ő magasságának vá-

*) Köszönjtek. Emelített „nézeteit” nem kaptuk fötisztelendőségednek, különben notitiát vetttünk volna arról. Szerk.

lasza egyszerűen, és nem mint némelyek óhajtották, mely sajnálattal vétessek tudomásul, indokoltam is e részbeni véleményemet az által, hogy egy ily sajnálatkifejezéssel némi pressio gyakoroltatnék az épen folyamatban lévő választásokra, s e ként zavarba jönnének a választó kath. hívek, valjón választásnak e vagy magokat vissza tartásuk, mintán egy ily jelentékeny gyűléstől hallják a mély sajnálatnak kifejezését, nyilvánítottam egyszerűen azt is, hogy a megválasztandó képviselők az autonómikus gyűlésen megjelenve képviseljék a híveket, fejtsek fel azok valódi óhajait, mert én így is az autonómia ügye iránti érdekeltségben több előnyt látok, mint a szenvedőleges visszatartózkodásban.
Hogy ezen és nem többre terjedett nyilatkozatomban, hol fordult elő a választási szabályzatnak nekem tulajdonított védelme, hol jöhetnek elő a e közötti élénk ellenmondások, részemről meg nem foghatom, különben is józanon föl sem tehető, hogy én, ki egyike voltam a választási szabályzatnak módosítására vonatkozó memorandum aláírónak védhetem volna olyan választási szabályzatot, melyet mint nem czélzerült megváltoztatni magam is kérvényeztem.

Simay Gergely, orsz. képviselő.

Az országgyűlésből.

A képviselőház június 16. tartott ülése.

Elnök: Somssich Pál. jegyzők: Széll Kálmán Mihályi Peter.
A kormány részéről jelen voltak: A n d r á s s y Gy. gr., W e n c k h e i m B. b. Mikó I. gr., Bedekovits K., Gorove I. miniszterek.
Elnök d. e. 10 órakor megnyitja az ülést.
A tegnapi ülés jegyzőkönyveinek felolvasása s biztositása után.

Elnök jelenti, hogy a nagykanizsai kerületben megválasztott Csengery Antal képviselőnek választási jegyzőkönyve benyújtott. (Lelkek, hosszan tartó éljenzés jöbbről); — jelenti továbbá, hogy László Imre Szentzen megválasztott képviselő benyújtotta vál. jegyzőkönyvét. (Éljenzés a szélső balon).
Mindkét jegyzőkönyv az állandó igazoló bizottság hozatásitattik.

Vukovics Sebő interpellálja a közlekedési minisztert; összhangzásban áll-e multkori nyilatkozata, melyszerint a várás északi vonal engedélyezve van Ribáry Sándor m. tanácsos kiküldésének eredményével, minek folytán a Szánta és Zombor közti építészeti engedély megfűggesztett? Az északi-nyelvi vonal, mely a déli vaspálya hálózatával kötetik össze, feltűnő sietséggel építik, nem tartja-e tehát szűkegesnek a miniszter az északi-nyelvi vonal építését is siettetni, nehogy a várás északi vonal a déli vaspálya szakmánuál essék. Továbbá: való-e, hogy az alföldi vasutat Bécsből kormányozzák, igazgatósági székhelye Bécs, és igazgatósági személyzete külföldi?

Simonyi Ernő a belügyért interpellálja, mert Nyitra megye egy közgyűlési határozatát miniszteri mándatumokkal érvényteleníté, (a határozat egy szeszgyár eltávolítása volt Nyitra közel közepéről) és kért tisztelettel a belügyminisztert, mondja meg a bázna:

1. Melyik magyar törvényben alapul a belügy-miniszteriumnak azon joga, hogy az illető feleket, a rendszer törvényes orvoslás útjára utalás helyett s a törvényhatóságok határozatait mándatumok által felüggesztik.
2. r. Mi oknál fogva nem intézte el a belügyminiszterium hat hónap óta ezenközegéségeit érdeklő ügyet?
3. r. Miként szándékozik a miniszterium ezen tárgyban eljárni?

Az interpelláció ki fog adatni a belügyminiszternek.
Antalfy Károly jelentést tesz az állandó igazoló bizottság részéről. A bizottság Madarász Jenő és Mocsornyij Jenő képviselőket a szabályszert 30 nap fenntartásával igazolta.

A ház tud másul veszi.
Mikó Imre gr. közlekedési miniszter: Előadja, hogy a kormány a háznak a vasuti és pénzügyi bizottságok véleményes jelentése folytán mult évben hozott határozatához képest tanulmányozta az eperjes-dukla-

perjes-tarnovi, sátor-lajuhely-przemysli és a munkás-vasuti vonalakat, s most előterjeszti az összehasonlító tanulmányozást magában foglaló jelentést, az erre vonatkozó törvényjavaslat s engedélyokmányokkal együtt.

Hasonlóképen leteszi a ház asztalára a Grácz fele az ország határáig vezető u. n. nyugati vasut s ennek Kis Czellőt György vezetőndő szarnyvonala iránt készített törvényjavaslatot és engedély-okmányt.
A miniszter ur Kraljevics Benő képviselőnek az eszék-sziszeki vasut kiépítése iránti interpellációjára a következőkében válaszolt:

Azon kérdést intézi hozzám a t. képviselő: vajjon elkészítettem-e már az eszék-sziszeki vasut építését illető törvényjavaslatot.
E kérdésre vonatkozólag megjegyzem, hogy addig, míg egy vasutvonalnak irányát meghatározva minczen, annak építésére nézve törvényjavaslatot készíteni nem is lehet.

Az eszék-sziszeki vasutvonal irányára nézve három vonal közül, hogy melyik választassék, csak a legközelebbi napokban a horvát nemzet képviselőivel tartott beható értekezés alapján lön megállapítva, s hogy ezen megállapodás előtt a törvényjavaslatot el nem készíthetem, a dolog természetéből következik, ez által azonban az eddigi gátlók megszüntvén, legközelebb elő fogom az illető törvényjavaslatot terjesztetni.
Mint hogy pedig az általam már említett, a napokban történt megállapodás szerint az eszék-sziszeki vasutvonal irányul azon az országot közepén átmenesztő vonal fogadtatott el, mely a horvát-szlavon nemzetnek az országgyűlésen is kifejezett kívánalmának felel meg, úgy hiszem, hogy a midőn azt kijelentem, az ezen vasutvonal irányára vonatkozó kérdésre is teljesen megnyugtató választ adhatni voltam szerencsés. (Élénk tetszés.)

Kraljevics Benő horváth nyelven tökéletes megelégedést fejezi ki a miniszter válasza felett és köszönetet szavaz a magyar nemzetnek, hogy Horváthország kívánatát e vasut építése érdekében oly kiváló figyelemben részesítette. Szónok felhívására Anker Hugó képviselő e szavakat magyar nyelven ismételte.
A ház tudomásul veszi az interpellációra adott választ.

A miniszter által benyújtott két törvényjavaslatát fog tétetni a pénzügyi és vasuti bizottságokhoz.
Szalay Sándor idényeresség tekintetéből együttesen kívánja e javaslatokat a pénzügyi és vasuti bizottságok által tárgyaltatni.

A ház azonban nem fogadja el az indítványt s elrendeli a törvényjavaslatok kidomátását.
Gorove István kereskedelmi miniszter a maga és a belügyminiszter nevében benyújtja a népszámlálásra vonatkozó törvényjavaslatot. Mivel a népszámlálás már jövő évi jan. 3-án venő kezdetét s erre előleges készületek szükségesek, kéri a házat, hogy e törvényjavaslatot mielőbb tárgyalás alá vegye, s így a törvény meg az országgyűlés legközelebbi szűnetének bekövetkezése előtt szentesíthetessék.
Ki fog nyomatni s az osztálygyűlésre utasítatni.
Beadatnak a szavazati jegyek a Miletics-féle sajtó ügyben kiküldendő 10 tagu „mentelmi” bizottságra.
A többség által beadott jegyeken a következők nevei voltak feljegyezve: Bogdán Vincez, Hoffman Pál, Horváth Döme, Justh József, Kugler István, Paczolay János, Raunicher Jakob, Somossy Ignác, Simonyi Lajsa báró, Török Dániel.

A szavazás eredménye holnap fog kibírtatni.
Napirenden van a tagnap részletesen tárgyalt törvényjavaslatok végleges megszavazása.
Az 1848. VII. t. z. módosítása, illetőleg bővítése a szülő törvényjavaslat, valamint a vámközelési községek általánosításáról szóló törvényjavaslat az egész ház által véglegesen is elfogadtatott.

Az erről szóló jegyzőkönyvi kivonat at fog tétetni a főrendekhez.
Elnök jelenti, hogy holnap a pénzügyi bizottság 15. a vasuti bizottság 15. és a függő államadosság ellen őrszére kiküldött bizottság 4 tagjaira történik majd a szavazás, mire az ülés d. e. 12 órakor eloszlik.
Holnap d. e. 10 órakor ülés.

LEVELEZÉS.

Erdélyből, jun. 9.

Főtisztelendő szerkesztő ur! A kath. autonómiát Pesten előkészítő nagy gyűlésre küldendő egyházi és

nagyobb számmal nyugatra vonuló görög tudósok a régi Görögország szellemi kincsait az itteni népekkel megismertetvén, azoknak a keresztény gondolkodás módjára nem kevés változtató erővel hatottak.

A görögök irodalma és szobrászatában kifejezett legtekintélyesebb természetesség sokaknak szemire kápráztatólag hatott. Az erkölcsi életben a keresztény természetföltölti tökéletesség megunt dolognak látszott, s helyette sokan czélzerültnnek tartották azon hajdankori természetes elvekhez ragaszkodni, melyek a görög bölcsek multveiben foglaltatnak.

A tudomány megvetette a kinyilatkoztatás világitó fátyláját, s helyette a görög tudósok magára hagyott modorának adott előnyt. Plátó volt azon hamis isten, ki előtt ezen kornak bálványozói leginkább tünjénizek.

Az irodalmi művek pogány eszmékkel kezdtek megtelni; Jupiter, Junó, Minerva s a többi pogány istenségek újra föltámadtak, s hogy a klasszikus latinság sérelmet ne szenvedjen, nem ritka volt az istent csak többszámában használni (di), a lélek halhatatlansága többek által megtagadtatott s más effélék.

A művészet megvetette azon szelid alakokat, melyeknek valának a szentek s helyettük a pogány nyμφák és muzsák kaczerébb kinézetét tette figyelem tárgyává. Az építészetnek nem a keresztény alakjai, hanem a hajdani görög remekei osodáltaknak. Szóval nem volt irodalmi vagy művészeti ág, nem véve ki a szentegyházak belsejét sem, melyre az ó-kori görög nézetek befolyással ne lettek volna.

Az elvilágiasodás és elpogányosodás e rohamos áramlat: ak bárki is ellenszegült, az áldozatul esett a korszellemnek.

Ilyen körülmények közt nem csodálhatjuk, ha az a megszentelő dicsőfény, mely a természetföltölti lelkeket kiugrázása szokott lenni, a középkor második felében mindig jobban eltűnik a társadalmi életből, irodalmi és művészeti termékektől.

Ezek voltak azon eszmék, melyek a középkor mű-

világi követek kevésbé foglalkozást.

És méltán megrongált egy gondolkozó, s epon valóztok gokon változtott ideiglenes kifejezést, öröme E szót- n nak kisbebités nyossága jellem Hol és me tesők első pillá tott tollak áltá lasztásoknál t eléggé bizonyít

Azonban elégedünk. E Az erd. rözletes tudós zánk legközele deiseiről is sem Anuyit az ben a manap f zelhetlen tájé mind pedig az E tájékoz érdeklődésben t lasztásokat m szarint — seho Általánosítása c tattak, vagy ha kozottak valána tán előre lehet be is következ osztályhoz tartó az ügyet, mely tudták miért és

Ily — ma dologban közö seinkül jogosat jelleseinek példá érdeklődve saját utján pedig nyi nak oda, hogy e szét szörva és id u. m. a vármegy testvérek között választandó sze egyetértés jöjjék eléggé is fáj! M megoszlását, a v tok szétforgasó veteink, kiket n ségek véleményé

Igen is! — élő katolikusok kezdeményezést, zik a katoliceisn Innen aka aránya állítj úgy állunk. Köz katolikusainak tőleg — történet tosan számítható

Az „Egy. e giak részéről pr sorát. — s ez elé — tudomány és lehet senkinek k De mert e

veinek életet a mézet főle vezé lának azok. Mi szetföltölti vilá lemí lét lehellet mely a megszé örkösének títat középkor minde korunknak min piasság jellemzi Napság szoktatá Valamint e hajd hettak vallású zépkornak ténye nek átérzése n runk el itéletül hogy miért volt meg mostani kor megkivánja a h nak szellemisége lennezh ragaszkó a középkorban lemibb időszerkát revettük, némely giasodásnak elő kikről az akkor hogy korukat m áll a dolog, s jövendő idők elő fogói. Az emberi majd a szellemi, ra, s mind a sz alásztaladás több tozékony hullám búlni nem tudó igazság.

AZ „AUTONOMIA”

TÁRCZÁJA.

Képek a középkor szellemi életéből.

Váry Gellértől.

VII. (Vége.)

A kiválasztott hölgynek szolgálatában végrehajtott vállalatok tették sorozatát a különféle kalandok (aventure), melyeknek hajhuzatában a lovagok nagy része jobbra is fordítható testi erejét elfesérelte. — Az egyedül kedvelt hölgy iránti érzület, mely legtöbbször bűnös volt, s a kalandok különféle fajtája oly két forrást szolgáltatott a középkori nemzeti költészetnek, — mely ugyszólván kimeríthetlen volt. Mennyien lettek ily szerelmi (minnesänger) és kalandénekek (troubadour), ki tudná elszámolni.

A hölgytisztelnek ez (Frauendienst) elvilágiasodott alakja nem levén megillette a kereszténység szeleme szerinti égi bübbajjal, mindinkább a neveltségesség és örvöngésbe (carriatura) ment át, a mint ez a tizenhetedik században már egész ferdeségében fölismerhető Cervantes Don Quixotte-jában és Moliere vigjátékaiban (Les précieuses ridicules).

A dolgok belszellemének elvilágiasodása azonban még kivált a középkor első századaiban a külalakot érintetlenül hagyta.

A költőies külsőség és ragyogvány még azon tárgyakon is fölismerhető, melyek már az elvilágiasodás csiráját keblökben hordozták. A középkori gyermekked gondolkodás a cselekményeket mindig pazar cifraszaggal ruházta föl.

Az elvilágiasodott lovag szerelvén magát minél nagyobb ragyogvánnyal körülvenni, mindig cifrán öltözött inasok és csatlósok kíséretében jelent meg a vi-

lág előtt. A külfényre emelőleg hatottak a középkorban általános szokásá vált czimek is

A lovagi életben előforduló ezen külfénynek bü képmása lett azon költészet, mely a lovagoknak és hölgyeknek pompáját megörökítette. Mert hiszen már maga a költői nyelv is mi egyéb, mint a közönséges beszédnek sajtóságos fényben való előtűntetése.

Azért is az életnek a lovagi korban előforduló költőies tényeihez csakis ily nyelv illett, mely a lovagiasságának a divatból kimentvelet együtt szinte elprózaizálódott. De a középkor első felének költészete a későbbben eltűnt bübbajos fényt még nagy mértékben bírja. Oriások, töpékek, tündérek és más egyéb szellemek még nagyban szerepelnek.

E kulturgögvány alól magát kivonni nem állott hatalmában még a tulajdonképeni prózának sem, úgy hogy még a történetírás és szónoklati prózát is a középkorban inkább költői nyelvnek mondhatjuk. Szintgy a természet- és egyéb tudomány, bár az újabb időkben kifejezett és virágosság nélküli nőzeteket magában foglalta, legalább külsőleg nem vonhatta ki magát a kor-nak fölpipező zománca alól. Ugyanez látszik meg az isteni tisztelet tényein, a családi s nyilvános élet ünnepelein, szóval a középkori emberiség minden működésén.

A tizennegyedik század végével a vallásos szellem ihlett dolgoknak ez elvilágiasodása már meglehetősen előtérbe lépett. A dolgok mellől azon megszentelő fénykör (ni bus), melylyel a középkor első fele azokat körülvetette, mindinkább tűnözenni látszott. Az unnepegyesség dicső napja mindig jobban leáldozóban volt, s a helyett minden tárgy körül bizonyos köznapiaság kezdett előre talakodni. A irodalmaknak régente versben szerzett művei is prózává alakítottak át. A társadalmi élet terén ez elprózaizálásnak leg hatalmasabb tényezője volt a polgári elemnek mindig nagyobb érvényre jutása, mivel egyenlőpést tartott a nemességnek annál a gyobb báltérbe szorulása. A sziklák tete-kütlétének sugallatai voltak. De a kelet felől mindig

ely przymysłi... a munkások...
ház asztalára... a Grócz fel...
zám a t. kép iselő... vajon...
megjegyzem, hogy addig...
ronal irányára nézve három...
megállapítva, s hogy ezen...
szólván, legközelebb el...
am már említett, a napok...
t az ezek szisztemi vas...
vát-szalvon nemzetek az...
kijelentem, az ezen vas...
kérdésre is teljesen meg...
tam szerencsés. (Élénk...
th nyelven tökéletes meg...
válasza felett és közö...
nek, hogy Horváthország...
reketben oly kiváló figye...
felhívására Anker Hugó...
nyelven ismételte...
az interpellációra adott...
két törvényjavaslat át...
bizottságokhoz...
ség tekintetéből együtte...
pénzügyi és vasuti bizott...
ja el az indítványt s el...
nyomatását...
delmi miniszter a maga...
benyújtja a népszámlá...
latot. Mivel a népszámlá...
kezdését s erre előleges...
házat, hogy e törvényja...
la vegye, s így a törvény...
bbi szünetének bekövet...
talajokhoz utasítottai...
gyek a Miletics-féle sajtó...
nemtelmi bizottságra...
jegyeket a következők...
án Vincez, Hoffman Pál...
Kugler István, Paczolay...
ssy Ignác, Simonyi Lajos...
nap fog kibírdetenni...
relesen tárgyalni tör...
váza...
tása illetőleg hivatás...
mint a vámkészítési kö...
törvényjavaslat az egész...
tatott...
vi kivonatot át fog tétetni...
p a pénzügyi bizottság...
gő államadosság ellen...
ajaira történik majd a...
2 órákor eloszlik...
ZÉS...
Erdélyből, jun. 9...
ur! A kath. autonomiát...
re küldendő egyházi és...
ülő görög tudósok a régi...
ittani népekkel megis...
gondolkodás módjára...
ottak...
zobrázatában kifejezett...
okoknak szemre káp...
letben a keresztény ter...
nt dolognak látszott...
rtották azon hajdankori...
l, melyek a görög bül...
nyilatkozatás világító...
ások magára hagyatott...
olt azon hamis isten, ki...
ginkább tömjéneztek...
ny eszmékkel kezdtek...
s a többi pogány isten...
klasszikus latinásá sé...
vult az istent csak tőb...
ék halhatatlansága tőb...
lélek...
on szelid alakokat, mi...
ttók a pogány nymfák...
ette figyelme tárgyár...
szény alakjai, hanem...
tnak. Szóval nem volt...
vére ki a szentegyhá...
ri görög nézetek befó...
ányosodás e rohamos...
az áldozatul esett a...
csodálhatjuk, ha azon...
mészterföltötti lelket...
kor második felében...
életből, irodalmi és...
elyek a középkor mű-

világi követek megválasztása körüli mozgalmak nem
keresőbb foglalkoztatják itt is a közügyemet és érdek-
lődsémet.
És méltán. Mert rendezetlen és sok tekintetben
megrongált egyházi viszonyaink tarthatatlanságát minden
gondolkodó, s egyházunkért lelkesülő ember belátja.
Épen azért lehetetlen a nm. püspöki kar nak a dol-
gokon változtatni akaró észinte szándékát, mely a kia-
dott ideiglenes választási törvényekben nyert némi
kifejezést, őrmel nem üdvözölni!
E szót - n é m i, nem a nm. püspöki kar szándéká-
nak kiisebbitése, hanem az id. választási szabályok hiá-
nyossága jellemzése végett használok.
Hol és mennyiben hiányosak azok, világra szüle-
teők első pillanatában már e becses lap hasábjain ava-
tott tollak által megvitatta volt, s egyszerűsind a vá-
lasztásoknál történt habozás, ide s tova kapkodás is
elég bizonyítja.
Azonban ennnyivel is, mint kezdettel meg kell
elégednünk. Elég, hogy az első lépés megtörtént!
Az erd. választási mozgalmakból f uraságnak
reáletes tudósítással nem szolgálhatok, miután a hoz-
záok legközelebb álló helységek e tekintetbeni tényke-
déseiről is semmi bizonyosat nem tudhatni.
Annyit azonban előre is mondhatok, hogy Erdély-
ben a maup folyamában levő választások körül kép-
zelhetlen tájékozatlanság uralkodik, mind a világiak,
mind pedig az egyháziak részéről.
E tájékozatlanságnak okát nem az ügy iránti nem
érdeklődésben találhatni fel, hanem abban, mivel a vá-
lasztásokat megelőzőleg — legalább eddigi tudomás
szerint — sehol és senki által az eszmék tisztázása és
általánosítása czéljából nyilvános gyűlésezesek nem tar-
tattak, vagy ha igen, azok helyhez kötve magokba zár-
kottak valának, nyilvánosságra nem jöttek. Minck
által előre lehetett látni azon szomorú eredményét, a mi
be is következett, hogy nem csak a kevésbé művelt nép-
osztályhoz tartozó hűvek, hanem mások is nem ismervén
az ügyet, mivel őket szavazati joggal ruházta fel, nem
tudták miért és kire szavazniok.
Ily — magyar egyházunkra nézve — életkérdést
dologban közkedvességben álló egyházi és világi jele-
seinkől jogosan vártuk volna meg, hogy testvérházánk
jeleseinél példáját követve, s lelkesültjeinek melegével
érdeklődve saját környezetükben szóval, nyilvános sajtó-
nyáján pedig nyilatkozatok által világosítsanak és hassa-
nak oda, hogy e bérczes kis hazában nem kevés számmal
szó s z ó r n a idegen elemek közé beékeltek katolikusok
u. m. a vármegyék és szász s z é k e k és a székvilági
testvérek között a választásoknál egyöntettség, a meg-
választandó személyekre nézve pedig közös bizalom és
egyértés jöjjön létre... De ez nem történt, ... s
elégő is fáj! Mert a hogy most állunk, a vélemények
megosztását, a választók tájékozatlansága és a szavaza-
tók szétforgácsolása fogja követni. És így, lesznek kö-
veteink, kiket nem az általános ohaj, hanem egyes hely-
ségek véleménye fog kiküldeni.
Igen is! — mi az ugynevezett missionális helyeken
élő katolikusok székvilági testvéreinktől vártuk a
kezdemenyezet, az irányt, — mert Erdélyben ők képe-
zik a katolicizmus ttpontját.
Innen akartunk melegedni, tudván azt, hogyha
arányba állítjuk velük magunkat, mint egy a százhoz
ugy állunk. Következésképpen a vármegyék és szász székek
katolikusainak ohaját is a kiküldendő követeket illet-
őleg — történetesen ha az övékével nem egyező, biz-
tosan számíthatunk az agyonszavazásra.
Az „Egy. és Isk.“ helilap közelebbi száma a vilá-
giak részéről proponálta ugyan a megválasztandók név-
sorát, — s ez ellen, valamint a megválaszthatók személye,
— tudomány és kath. jellemök ellen nincs, — nem is
lehet senkinek kifogása.
De mert e proponálás közvetlenül nem a közvéle-
veinek életet adtak. Nagyrésztben a kereszténység ter-
mézet főle vezéről szellemi sajátságának kifolyásai va-
lának azok. Minden természetes dolog, mely e termé-
szetföltötti világú képes emelkedni, okvetlenül a szel-
lemi lét lehelletétől bizonyos megszenteltségben részesül,
mely a megszenteltséget már e földön egy szelb világ
örökösének tnteti fel. E megszentelés az, melylyel a
középkor minden művét fölkesítette. Ugyanezzel mig
korunknak minden művét valami lelket leverő közna-
piasság jellemzi, addig a középkornak tárgyairól mai
napig szokatlan szellemiség és tünepélyesség sugárzik.
Valamint e hajdani görögök szellemi életéről nem itél-
hetünk vallásuk minél pontosabb is erete, ugy a kö-
zépknak tényeiről sem a keresztény vallás szellemé-
nek átérzése nélkül. Ezt kifelede igazságtalannul já-
runk el itéletünkben, midőn korholjuk a középkort,
hogy miért volt oly tulságosan szellemi, nem gondolva
meg mostani korunk anyagiasságáról, hogy ez épen ugy
megkívánja a hozzá alkalmazkodást, mint a középkor-
nak szellemisége. Ha pedig jelenleg diósóság a korszal-
lemhez ragaszkodni, gndolhatjuk-e józanon, hogy ez
a középkorban nem egy volt. De a középkor legszel-
lemiből időszakában sem hiányzottak, mint főnebb ész-
revettük, némely jelenségek, melyek a jövőndő elanya-
giasodásnak előhírnökei voltak. Ezek azon egyének,
kikről az akkori időkre vonatkozólag azt mondjuk,
hogy korukat megelőzték. Jelenleg pedig megfordítva
áll a dolog, s most nem a korszallemnek hódolók a
jövendő idők előhírnökei, hanem a szellemi lét párt-
fogói. Az emberiség történetének hullámszámban tehát
majd a szellemi, majd az anyagi lét emelkedik tulsuly-
ra, s mind a szellemi fölemelkedés, mind az anyagi
alástüledés több századot vesz igénybe, de mind e vál-
tozékony hullámszámai között a korszallemnek gör-
bülni nem tudó egyenességben áll mindig az örök
igazság.

mény kifolyása, mert az nagyon szerte ágazó, ha egyebet
nem is, egy kis idegenséget szült, különösen azoknál,
s ezeknek száma nem megvetendő, kik Marosszék fő kir-
bíróját a proponáltak közt nem csak, hogy kihagyva, —
hanem első helyen ohajtották volna látni. M i k ő Mihály
nemcsak a székviládon, hanem a vármegyéken is elis-
mert kapacitás és közügyelem tárgya, a mi főbb-értelem-
mes kath. nagyjainak egyik kitűnő jelensége. Kár
volt tehát a föllettek névsorából kihagyni. Kár; mert
mellőztetése daczára az őt kevésbé ismerő helyeken is a
szavazatoknál a közvélemény a többiek mellett előszőr
benne központosul. Mint pl. a torda-aranyosi kerületben
is. — Különben a választó községek különbözősége sze-
rint, különbözőek és változnak a nevek is. Körülbelül a
jelöltek a fen emlitettek kivül ezek: b. J ó z s i k a L a-
j o s, A n t a l f y Károly, G a j z á g ó Salamon,
G r o i z Gusztáv, L á z á r Dénes, G á l János, S i-
m o n Elek . . . s Isten tudja még kik.
Világi követeinkre nézve meg úgy ahogy tájékoz-
hatjuk megunkat. Egészen másképp vagyunk az egyházi-
val. Még gondolnánk is merész, hogy valakit sejtünk,
kit e s z e r n c s e megússón.
Körülbelül 16 esperesi kerületre van erd. egyház-
megyénk felosztva, s én bízom, hogy mindannyian egy-
mástól eltérőleg fognak szavazni; — igen! mert minden
kerületnek van egy vagy több kedvelt személye, s épen
azért mindegyik megmarad a magáé mellett.
Nem vettünk példát Magyarországi testvéreinktől,
hol a papság egymást megtalálván, véleményeket ki-
cseréltek, egyik esperesi kerület a másikkal összekötötte
magát, s így jelentek között a legjelesebb közül ősz-
szetesen csoportosultak.
S lesz követjük, ki édes mindnyájuké, a bizalom
és közohajlás. Mig nálunk? adja Isten, hogy esalód-
jam! Amint fennebb is mondtam — a kiküldendő egyh-
követre nézve a szerencse fog mtködni, — s lesz tarka-
barka szavazat gyűjtés, milyent a világ még nem lá-
tott! S mindenek oka: az elszigeteltség és halgatás,
mely nem szülhetne a bizalmat, bizalom nélkül pedig a
szív ohajtása elfojtva, a nyelv lekötötten néma marad,
hátrányára a szt. ügynek, melynek zászlójára csak most
akarják a kezdő betűket írni.
Adja Isten, hogy az illetők keze ne reszkessen az
írás alatt!!

Külföldi események.
(P e r s i g n y levele.) Utóbbi időkben Páris-
ban sokat beszéltek különböző programokról és emlék-
iratokról, melyeket P e r s i g n y herceg az 1869-ki
választások benyomása alatt a császár elé terjesztett
volna.
A „Constitutionnel“ most egy levelet közöl, mely-
et a herceg barátjához intézett, s melyben nézeteit t-
zetesen kifejti. E levél tartalma a következő:
Páris, 1869. jun. 3. Tisztelt ur! Önt megcsalták
valódi értelemmel felett. A január 19-i eszelekményt bi-
zonyára nem én tanácsoltam, ezt ön jobban tudja mint
bárki más. Sőt még azt is hozzá kell tennem, hogy kép-
zeletbenem egészen másként állapítván meg a formákat,
melyeket hazánkban a szabad intézményeknek adni
kellene. De bármily legyen e tekintetbeni meggyőződés-
sem, sokkal tisztább hódolattal és ragaszkodással vi-
seltetem a császár és ország irányában, sem hogy a
közértelem főlébe ne helyezném saját meggyőződés-
semnek. Egyébiránt sohasem hittem és nem is fogom
hinni, hogy a kormány, melynek neve Napoleon, nem
tírhethet el a szabadságot bármely alakban. Ha a vilá-
gon ismert legfőbb tekintélynek ná'unk fölne kellene
a szabadságtól, úgy onkunk volna Franciaország sorsa
felett kétségbeesni. Szembenem tehát sem a sajtó-
egyleti törvény, sem a császár egyéb szabadelvű intéz-
ményei nem magyarazzák meg eléggé az erkölcsi zavart,
mely utóbbi időkben mutatkozott. A császár által beho-
zott új kormányrendszer alatt, nézetem szerint, a baj az
emberektől, s nem a dolgoktól ered.
Tény példánul, hogy G a m b e t a népszerűségét
nem a sajtó törvény, hanem azon megfoghatatlan győze-
ség rögöntözte, mely midőn elnözte, hogy az ifju ügyvéd
az igazságszolgáltatás szemé láttára az egész császárság-
gal daczoljon, őt egyszerűsind a nép szemében a merész-
ségéből eredő összes előnyökkel ruházta fel.
Hasonlóképpen a választó testület egy részét is nem
az egyleti törvény, hanem a haúság magatartása demo-
ralizálta, mely megengedte, hogy a nyilvános gyűlteke-
zetben az uralkodó, a vallás, család és vagyon kigunyo-
tassék, a helyett, hogy a kellő lhatározottsággal tiszte-
lefe szerzett volna a törvénynek, s ily módon a szabad-
ság eszközt az elfajulás eszközzé változtatta.
El kell tehát ismernünk, hogy azok, kik a császár
szabadelvű programját elfogadják a nélkül, hogy aka-
ratuk vagy bátorságuk volna azt sikeresen keresztül-
vinni, — azok, kik megelégedtek, ha az új szabadságok
hatását mint tétlen és közönyös nézők szemlélhették,
mintha veytani kísérletről volna szó, — végre azok,
kik a forrásban levő anyag minden göröcső mozdatá-
nál a felelősséget a császárra hártották, a helyett, hogy
önnön győngeségüket vádolták volna, elkell mondom
ismernünk, hogy mindezek a szabadságot még inkább
elárulták, mint maguk a nyugtalanságok fő okozói.
A szabadság alapját nem ily módon vetik meg;
miután ha a törvény nem tiszteltetik, a szabadság sem
állhat fenn a nélkül, hogy fektelenségbe ne váljék,
a fektelenség pedig mindenkor göröcső mozgalmat idéz
elő, mely a szabadságot előli: azon ponton, hol a jog
megszűnik s a közbelépésnek kezdődnie kell, a tekintély
mindenkor tetteksz, mindenütt jelen és rendíthetlen
legyen; ne tőrjön semmi hibát, semmi tulkapást, egyet-
len pillanatig se ingadozók, szóval erőyes és hatályos
igazság.

jellege által emelkedjék egyenlő színvonalra a szabad-
ság óhajataival.
Ezen tant hirdeti a különböző korszakok szabad
államaiban szerzett tapasztalás: B r u t u s rettentő
szigorú és P u b l i c o l a hajthatatlan bátorsága nél-
kül a római szabadság csirájában elfojtatik, s a nép,
melynek rendeltetése volt legnagyobbá lenni a világon,
telán mindenkorra ismeretlen maradt volna a történe-
lem előtt.
Bár mit mondjanak, tény, hogy nincs ország melyet
oly könnyen lehetne kormányozni mint Franciaországot,
de csupán egy föltétel alatt: ha t. i. a kormány minden
politikai erényt magában egyesít; legyen becsülésre méltó,
megvesztegethetlen, bátor és elhatározott, vagy rövi-
debben kimondva: igazságszónak és szilárdnak kell len-
nie. Ha csupán igazságos és nem egyszerűsind szilárd,
visszaélnék győngeségével és lábball taposák. Ha
szilárd de nem igazságos, nem megvesztegethetetlen,
ugy felindulnak fellázadnak ellene. Ha ellenben
egyidejűleg igazságos és szilárd, tiszteit és télt, ugy
minden feladat könnyűvé válik éllette. Nehézség nélkül
tírheti ekkor a szabad intézményeket, daczolhat bármily
veszélylyel, s újból felemelkedhetik, ha veszést szen-
vedett, mert a francia nemzet, mely a jellemet maga-
sabbra, becsülte a szellemnél, nem ismer tévelyt, nem hi-
bákat, melyeket nagylelkűséggel jóvá tenni nem le-
hetne.
Ebben rejlik a most leélt események kulcsa. A kor-
mány győngének, habozásnak, félénknek látszott s a nép
egy része megvetette azt. Nehány ember, kiknek talán
nincs is valódi becsük, de kik egy nagy kormányról
daczolni mernek, látszottak hőseivé lenni, s e nép, mely
a bátorságot mindenek felett becsülte, csodálta őket. A t-
nyek tekintetében fursán csalódhatott, de az értelem
mégis a nemzet lovagias jellemének volt kifolyása.
Ez még nem minden: nevezetes ösztönlől vezérel-
tetve, melyen okultatának, teljes lenőzését tanosította
azon ékesközlők iránt, kik szavukban mennyekcsapások,
tettekben zérusok.
Azt mondhatnók, hogy a macedoniai Fülöp kora-
beli Görögország történelme s azon hives nemzet szeren-
csésnése felett elmelkedett, melyet s z ó n o k a i tettek
tönkre, e szónokok leghirebbikének, Demosthenesnek
jelleme felett, a ki fegyverei hátrahagyásával első fu-
tott meg a chaeroneai csatortól, s azért, hogy kötele-
ségéről így megfeledezett, Athenből kiűzetett.
Röviden egybefoglalva a már mondottakat, a jelen
helyzetben szilárd és elhatározott kormányt miem nyug-
talansíthat. A szavazategyek mögött, melyek Európat bá-
mulatra ragadták, nem rejlik eszme, mert a szenvedély,
harag és vágy koalícióban nem vagyunk képesek leg-
kisebb eszmét feltalálni.
Hallatlan esztelenség volna egyébiránt azon coaliti-
on részéről, ha a miénkhez hasonló demokrata társada-
lom szívében daczolni akar a hatalommal. Tény, hogy
a világon nincs félelmebb az eszmék ösztönlőkészenél,
mert egyedül az eszme ébreszthet ragaszkodást, áldozat-
készséget és hősiességet a lélekben.
De a mi korunkban, ugyanazon ügyeit századokon
át folytatott harez után, s miután a forradalim eszmék
mindentlő elhatottak, az eszmék t c s e n e k tőbbé ellen-
tétben egymással.
A császárnak tehát csak szilárdul el kell hatá-
rozva lennie, hogy megmarad az általa megnyitott sza-
badelvű pályán, de e mellett szükséges volna, hogy egé-
szen új ifju, erőteljes, értelmes s mindenekelőtt bátor és
meggyőződéstelt nemzedéket hívjon meg maga mellé.
Ezek, tisztelt ur, azon értelettek, melyeket a jelen
viszonyok bennem felkeltettek. Hosszasan foglalkoztam
a tárggyal, mert sulyt helyezek reá, hogy önhöz ha-
sonló férfiaknál a téves mekényesokat elenyésztessenem.
Ha néhány barátja, kiket ön maga is, tévedésben vol-
dának a császárság egyik legregibb szolgálójának valódi
nézeteit iránt, s ha czelszerlnek vélnek azokat helyre-
igazítani, belátásukra bízom ezt az előttük alkalmasnak
látszó módon eszközölni. Felhasználva az alkalmat stb.
P e r s i g n y.

Magyar tud. Akademia.
Junius 14-én d. u. 5 órákor.
(Sz.) H o r v á t h C y r i l l foglalta el újból az
előző széklet a mai akademián ülésen. Tagok és hall-
gatók a megszokott számban.
Az első értekezésben, melyet Dr. R ó z s a y tar-
tott, különösen a főváros régi bajai voltak újabban föl-
telve, peraze telve a folytonos, új meg új panaszal; s a
hiába sürgetik már oly régidő óta különösen hazai or-
viseink e panaszok orvoslását, fővárosi egészségügyi ta-
nácsnok — noha nem tagadhatjuk meg tőle a j ó a k a r -
a t o t — minddédig vajmi keveset lendített emez égető
bajon.
Dr. R ó z s a y J ó z s e f lev. tag „a j á r v á n y -
n o s b e t e g s e g k ö r ö l“ értekezett. Értekezése
nek fő részét adatok elősorolása képezte, előre bocsátva,
míróly ugyan mindnyájunknak — fájdalom szomoru al-
kalmunk van tapasztalást szerezni, hogy t. i. Magyaror-
szág fővárosa, a hirvenes Pest, egyike a legegészségte-
lenebb városoknak.
Hogy mennyire egészségtelen, mutatja az, hogy
1864-től 68-ig négy járvány uralgott és pusztított kénye
kedve szerint benne, s ezek közül a 64-iki járvány 376
emert, a 66-iki szomoru emlékt eholera 586-ot, a 67-
ben uralgó hagymáz csak 300-at, a himlő pedig mint-
egy 50-et.
Az orvosi tudomány, s különösen annak bajnokai
régóta újjal mutatnak e s u j t o b a j o k o k a i r a, s oly régóta
kírtólik is hangos szavakkal, mik ezeknek ellenszerrei.
Itt a fővárosban hogy mi és mik idez elő, talán jobb
lesz róla hallgatnunk, ugys tudja mindenki és elég szé-
gyentelen válik az Magyarország fővárosának. Hiszen ama
közélmény, miszerint a járványok annál gyakoribbak,
annál veszélyesebbek, minél több a rothadó anyag, s
minél nehezebben lehet azt a lakhelyekről eltávolítani,
és minél nehezebben lehet meggátolni a rothadást. —
Itt Pesten, és a fővárosok legnagyobb részében legjob-
ban feltalálható.
Itt a rothadás, a járványok legfőbb terjesztője, há-
boríthatatlanul uralkodhatik. Kinek mi gondja arra,

hisz c s a k édes mindnyájunk egészsége van kockáz-
tatva! Csatornák felette rosszak, pedig mindenekelőtt
egy jó c s a t o r n a r e n d s z e r az, a mi e bajon
segíthet. Ezek hasznát tudhatók már a tapasztalatból.
Előttünk áll L o n d o n, melynek csatornái igen kitű-
nőek, ott gondoskodnak arról, hogy a városról sok mért-
földre folyjon ki a piszok és szemet a Themzébe, nem
ugy mint nálunk a Dunába, s épen ez által ne mérge-
hesse meg a város levegőjét.
Hát még kutaink milyenek? Nem elég, hogy iha-
tatlan rosz vizet adnak, de — mint kutvitunk vegyon-
tása által szolgáltatott adatokból kiderül — ve zelyes
anyagokat is tartalmaznak s az egészséget örökre tönkre
teszik.
De meg még az az istenadta szemét! Ott gyűlik
össze rakásra utszáinkon, s terjeszti a miazmát. Azon-
kívül nagy baj, hogy a lakosság összeszomorva él, szük
utczában; s mig a pénzcs emberek — telik tőlők —
tulmagas, eget verdes palotákat építenek, addig a
szegények egészségtelen pinczeszobákban húzzák össze
magukat, s mingygyikö felette rontja egészségét. — A
fa ültetésről szó sincs, pedig ezeknek fő főhasznuk
lenne, hogy a káros hatású szénasav fölemészték, s
helyette üdítő ényet lehelnének folytonosan. Szóval
közegészségi ügyeink — bátran mondhatjuk — nyomu-
rult labon állanak, minél fogva már égető szükség volt
a vízvezetők (mily gyorsan haladnak ezzel is!), a csa-
tornák szabályozása, égető szükség a fallétesítés, s az, hogy
az oly nagyszámu munkások számára olcsó és egészsé-
ges lakhelyeket építsenek.
Nem új dolgok ezek uraim — bár rég elfeledték
volna már! hiszen évek óta jajveszkelnek fölőtte a la-
pok is, de nagyon helyes, és szükséges is, hogy az aka-
demiában is felhangozzék a panasz, melynek eddigelő
oly kevés sikere volt. Dr. R ó z s a y, ki ép oly buzgó
orvos mint jules tudós, két munkáját, mit a jár-ányokról
irt — kiosztá a tagok közt, az akademiának pedig egy
fiumei orvos több kisebb nagyobb művét nyújtja be, s ez-
zel átengedő helyét.
G y ö r y Sándor r. tagnak, ki értekezés helyett
egy — ellenérteket tartott azok ellen, kik munkáját „A
matematikai műszavakról és fogalmakról“ visszautasí-
tották, s nem vették föl az „Értesítő“-be. Sokáig tartott
ellenbírálata, melyben sokkal inkább foglalkozik sértve
érzett subjectivitásával, sem mint belőle tárgyilagos ki-
vonatot adhatnánk. Nem sokat vesztünk különben vele,
mert egész értekezése — noha egyuttal a divatózó meny-
nyisegtani műszavak helyett újabbakat ajánl — abból
áll, hogy bíráló ellen kel tollharczra.
A jövő hétfői ülésen a történelmi, philosphiai és
történytudományi osztály részéről N a g y M á r t o n
tart értekezést Platóról, és K n a u z Nándor fog bemu-
tatni egy Arpád-kori okiratot.

UJDONSÁGOK.
— A „Magyar Állam“ úgy értesül, hogy primás
6 hercegsége meg a folyó héti végén Pestre érkeznek,
s ezzel kapcsolatban reményli, hogy a magos pláspöki kar
f. hó 20-kaig az autonómia ügyében Buda-Pesten egy-
begyűlled. E hir kellemesen örvendeztetni meg minden
igaz barátját a kath. autonómiának. E szerint az aut.
vegyes gyűlés meg e hó végével venné kezdetét. Igazsá-
gosan kételkedünk tehát azon elterjedt híreken, mintha
az előkészítő vegyes értekezlet megtartása nem a jelen
országgyűlés nyári szünetelése előtt fogna eszközöltetni.
— Ezzel kapcsolatban megemlítjük azon, kifeje-
zett ohajunknak megfelelő birt is, hogy az országgyűlés
első ülésétszaka tovább fog tartani, mint tervezve volt,
mintán az előterjesztett törvényjavaslatokon kívül még
többet is fog benyújtani a kormány, melyek meg ez
üléssalban alatt lesznek tárgyalandók. Ezzel ismét kap-
csolatban áll a hir, hogy a delegációk összehülése egy
hétél későbbre halasztatik.
— A m. kir. pénzügyminiszterium kéztudo-
másra hozza, hogy a magyar állam részére megvásá-
rolt „magyar éjszaki vasut“ meg forgalomban levő
csakély számú előbbiségi kötvényeinek 1869-ik évi ju-
lius 1-jén lejáró kamatszelveánya a budai m. k. központi
állampozitárnál fog bevéltatni, mely pöntárnál egy-
szersmind a birtokosok által teendő ajánlatok folytán
a kormányilag megállapított árkelettel maguk az előbb-
iségi kötvények is a magyar állam számára átvétetni
fognak.
— A „Magyar Állam“ bevonta vitorlát, s a Lon-
kav féle strázsa-mesteri jelvényt (*) is kasszálván, el-
ejti azon mulkiori állítását, mintha Sz. V. képviselő a
„M. A.“ tiszteletére emelt volna szót a kath. képviselők
e hó 13-diki értekezletén, mindazáltal elkezeredet frá-
zisokban — a már közzétett beszédekkel is szemben —
fenntartja a tisztoséges állentések nagy részét, — ugy lát-
s-ik, az egyszeri czigánnyal tart, s csak fejté dughassa
a szénabölygőba — a többit ütheti a mennyők, — vagy
is: csak kitaróit ámithassa el, mások itéletével nem-
törődik.
— Mint hírtl vettük, a tunkabónás strázsamester
(ki Lonkay név alatt Toldy Ferencz m. irodalom törté-
netét szokta olvasókönyvvé javíttatni), azon vad és
illetlen kifakadás, melylyel egy közszeregetben és tisz-
teletben álló egyetemi tanár bántalmazni merészelt, s a
pesti egyetemen nagy indignációt keltett, s a „M. A.“
ellen felmerült a megtorlás eszméje, mi azonban elejtettet,
közisztességi okokból nem találkozván vállalkozó ez in-
ficiáló actus kivételére. Jól történt; hadd mérgeoldjék
csak magában az „anyamasszony katonája.“
— Megkaptuk a „Vlastenec“ címűt polit. képes
heti lapnak második (mutatvány) számát. Ennek is
kltiseje esinos és két sikerült képpel van ellátva, melyek
egyike a jelen országgyűlés elnökét Somsich Pált ábrá-
zolja. A változatos tartalomtól alkalmuok volt kivenni,
hogy ezen lap erőyesen halad kitűzött czélja felé, me-
lyet programjában bővebben kifejtett volt. Az első
ezikk folytatja azon kérdések fejtegetését, hogy mi
képezi jelenleg a tót népek föfeladatát; a második
vezérezikk az autonómia kérdését magyarázza, a har-
madik a nemesség; és nép közti viszonyról szól, szóval
az egész tartalom, a lap hivattászteri irányu meggyőzött
minket arról, hogy e lap tőtajuk polgártársaink körében
nagy szolgálatot fog tenni, s az ismeretek terjesztését is
kivánatos mérvben előmozdítani, miért is a t. közönség
figyelmébe és pártolásá' őszintén ajánlhatjuk.

Az „Autonomia“ magántávsvürgönye.
Sz. Fehérvár, junius 17. Kúti Márton
25 szavazattöbbséggel egyházi küldöttek meg-
választatott.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
Z O V Á N Y I J M I H A L Y.

*) Irjon ön ezután is e „rebellia“ lapba, a közügynek
hasznára lesz.

